

Latviešu māksla skrien pakāļ progresam. 'Purvīša balvas' kandidāts Leonards Laganovskis

Latviešu konceptuālisma mākslas korifejs Leonards Laganovskis ir pazīstama un pamanāma personība Latvijas un tuvāko ārvalstu mākslas aprindās. Viņš guvis plašu starptautisku pieredzi, ilgu laiku dzīvojot Vācijā un aktīvi piedaloties tās mākslas dzīvē, ir vairāku starptautisko stipendiju laureāts, kura darbi atrodami publiskajās kolekcijās Latvijā, Vācijā, ASV, Igaunijā, kā arī nozīmīgās privātkolekcijās Latvijā un ārzemēs. Autors atkārtoti nominēts Purvīša balvai – šoreiz par 2012. gadā prezentēto personālizstādi "Yezzz!!!" Laikmetīgās mākslas centrā, Ofisa galerijā un darbu ciklu "2012. gads" laikmetīgās mākslas izstādes "Būt vai nē" Dailes teātrī.

Būdams ne tikai viens no spilgtākajiem un konsekventākajiem postmodernisma un konceptuālisma pārstāvjiem Latvijā, Leonards Laganovskis labi pazīstams arī kā sabiedriskā persona. No 2003. līdz 2005. gadam viņš ir strādājis par Rīgas pilsētas galveno mākslinieku, bet ar pilsētas noformēšanu dažādos svētkos mākslinieks nodarbojies vēl padomju gados. Iespējams, no turienes, no pagātnes, kurā bijis gan diskotēkas "KOSMOSS" mākslinieciskais noformējums, gan scenogrāfija LPSR Akadēmiskajam operas un baleta teātrim, arī sākas mākslinieka mīlestība uz tekstu, zīmēm un valodu. Latvijā tieši Laganovskis, kas pats brīvi runā vairākās svešvalodās, pievērsī īpašu uzmanību valodas un teksta vizualizācijai mākslā, kas Rietumos jau sen guvusi plašu atzinību.

Leonarda Laganovska mākslinieciskās izteiksmes veidi ir daudzveidīgi, sākot no zīmējumiem, gleznām un beidzot ar fotogrāfijām, objektiem. Viņa mākslas pamats ir prāta konstrukcijas, kas attēlotas vizuāli, - tur ir gan ironija, gan humors. Autora māksla ir izteikti intelektuāla, viņu galvenokārt interesē sociālas tēmas – vara, politika, sabiedrība, kuras viņš pastarpinātā veidā atspoguļo arī savos darbos. Pašlaik, kad pasaulē norisinās intensīva varas teritoriju pārdalīšana un arvien biežāk iezīmējās sadursmes zonas, Laganovska vairāk nekā desmit gadu periodā tapušās un izstādē "Yezzz!!!" aplūkojamās kartes darbojas kā spēcīgs komentārs, kas atmasko politisko spēku pingpongu un nejaušības ierindo līdzās likumsakarībām. Mākslinieki var atļauties pārzīmēt pasaules kartes un novilkt jaunas robežas. Laganovskis nekļūst par politisko aktualitāšu komentatoru, bet aicina palūkoties aiz varas spēļu priekšplāna un pamanīt neskaitāmu manipulāciju virkni, ko slēpj šis teātris.

Vērtējot mākslinieka darbus, LNMM izstāžu kuratore Irēna Bužinska apgalvo: "Leonards Laganovskis ir viens no nedaudzajiem mūsdienu māksliniekiem, kurš konsekventi un ilgstoši savā daiļradē pievēršas sociālai un politiskai tematikai, sasniedzot pārsteidzošu precizitāti īpaši varas un sabiedrības attiecību raksturojumā. Jaunākajā izstādē autors eksponēja daļu no apjomīgā cikla – savas turpat desmit gadu laikā radītās daudzu "vecās Eiropas" valstu kartes ar paplašinātām, "jaunām" teritorijām un "vēlamajām" robežām. Skatītājam tika piedāvāts aktuāls, emocionāli spēcīgs vēstījums par lielvaru kārtējām azartiski īstenotajām "kara spēlītēm", kurās atsevišķu reģionu un nelielu valstu intereses "demokrātijas" aizsegā tiek tradicionāli ignorētas. Izstāde nodrošināja kaut arī ne pārāk patīkamu, tomēr lielisku vielu pārdomām par visu un visa labilitāti. Savukārt vērienīgajā divpadsmit digitālo izdruku ciklā "2012. gads" sniegts ironiski trāpīgs komentārs par mūsdienu globālās pasaules uztveres modeļiem un savstarpējās komunikācijas formām."

Kādā intervijā Laganovskis atzina, ka viņš nejūtas piederīgs tagadnei, drīzāk - pussoli nākotnei. Viņu interesē viss jaunais, procesi. Vienīgi tekstos viņam sanāk atgriezties pagātnē.

Vai spējat uz saviem darbiem palūkoties kā skatītājs?

L.L.: Jā, izstāžu zālēs darbi izskatās savādāk. Laika faktors arī svarīgs.

Kāds Jūsu izpildījumā būtu "vidējā latvieša" portrets?

L.L.: Andris Ameriks ir "vidēja latvieša" portrets.

Vai Jums mākslā ir autoritātes? Kas?

L.L.: Manas autoritātes ir cilvēki, kuri "Think Different".*

Vai, uzsākot jaunu darbu, Jums jau ir skaidrs, kādu vēlaties redzēt gala rezultātu?

L.L.: Dažreiz viss notiek intuitīvi, un rezultāts ir miglā tīts, bet iedzimta zinātkāre liek man turpināt darbu.

Vai māksliniekam jābūt nelaimīgam, lai spētu radīt?

L.L.: Katram savs.

Vai esat no brīvas gribas, nevis sadzīves apstākļu spiests, mēģinājis darīt kaut ko citu? Ko?

L.L.: Ja nopietni, tad nē.

Kas, Jūsaprāt, ir laikmetīga māksla? Kas raksturo Latvijas laikmetīgo mākslu?

L.L.: Laikmetīga māksla ir dzidrs avota ūdens. Laikmetīga māksla ir progress. Latviešu māksla skrien tam līdzi.

*domā savādāk.